

Báthory Napok

Szilágysomlyó, 2010. szeptember 24–26.

Naplójegyzetek

XVIII. Báthory Napok a testvérvárosban. Az egykori fejedelem és lengyel király itt született 1533-ban. Az ünnepségen részt venni illik is, jó is, tanulságos is. Tanúskodjanak erről a naplótöredékek.

**Szeptember 24.
8.15**

A háromtagú szarvasi küldöttség útrakél. A sarkadi határátkelőben teremtett lelket sem találunk, hát áthajtunk a román oldalra. Sikerül is a szembesítő napfényben a buszsávot eltalálni, de nincs baj belőle. Nyoma sincs a várakozásnak, az egykori macerának. Mivel az utastér is dugig zsákokkal, megkérdezzük, mit viszünk. Első szóra elhiszik, hogy gyermekruhát és élelmszert. Mehetünk.

Az Arad-szatzmáremeti utat építik. 5-6 kilométerenként felpályás lezárás, útszéli szakadékok, friss bitumenterítés. A tűző napfényben időnként ráfutunk a 20 cm vastag új rétegre. A kocsni nagyokat nyekken. Nagyváradon 200 méterenként körforgalom. A sávok még nincsenek felfestve, a kilépőknél nincs tábla. Találomra lépünk ki, időnként jó helyen. Ha nem, hát eligazítanak.

Biharnál letérünk Szalárd felé. Kovácsi után szinte járhatatlan, gödrös-buckás útra futunk, 5 km után visszafordulunk. A kerülőút sem sokkal jobb, de legalább hosszabb.

14.30 (román idő szerint)

Begördülünk Somlyó főterére. Állandó kísérőnk, *Leopold István* már vár. Három napon át fáradhatatlanul szervezi a programunkat. *Szabó Dezső* vendéglője márka a városban. Itt szállunk meg.

14.50

A Báthory-vár. Az egykori vár egész területe feltárás utáni ásatás. Megnézzük, ami látható kívülről, később mindent megtudunk a jövőjéről *Fekete Szabó András* szenátortól és *Septimiu Turcas* polgármestertől. A román állam és a város 1,1 millió lejt fordított a feltárára és a tervdokumentációra, majd 5,2 millió eurót nyert pályázaton: a várat rehabilitálják – itt ezt a szót használják. Bár sokan inkább utak, járdák építésére fordítanák a pénzt, euforikus a hangulat: magyar, román egyaránt boldog. Ritka egyetértés.

A Báthory-vár előtt

15.30

Hittel való és nevelés és oktatás címmel pedagógiai konferencia mintegy 250 résztvevővel. Pedig a részvételi díj tetemes. Az előadók egyetemi tanárok és a tihanyi perjel. Érdekes, magas szintű előadások. Az utolsó előadó alaposan próbára teszi a társaságot. Mindenki azt lesi, hány oldala van még. Úgy tűnik, egyre több. A figyelem lankad, de egyszer ez is véget ér. Utána a Báthory-borverseny lezsűrített mintáiból lehet kortyolgatni.

**Szeptember 25.
9.00**

Orvostovábbképző konferencia. Itt van *Mikola István* volt egészségügyi miniszter, *Cseke Attila*, jelenlegi román egészség-

ügyi miniszter. Fiatal, jóvágású közgazdász. Rajta kívül még két magyar miniszter van a román kormányban. Ki hitte volna ezt mondjuk a marosvásárhelyi pogrom idején?!

Hagyjuk az orvosokat tanácskozni, elballagunk a Magyar Nyelvű Általános Iskolába.

10.00

Nagy a zsongás: nemzetközi ifjúsági sakkverseny zajlik, többek közt szarvasi résztvevőkkel.

– Megnyered? – kérdezem az éppen sétálgató *Pekár Edinát*.

– Eddig 6 pontom van – kerüli ki a választ. Később csoportjában első lett, minden ellenfelét legyőzte.

Vida Anna Margaréta igazgatónőt hazai kolléganői kérdegetik. Szívesen beszél iskolájáról. 2005-ben jött létre az önálló magyar iskola civil kezdeményezésre, az akkor is a kormányban lévő RMDSZ támogatásával. Az első évfolyamon egy, a többin

két-két osztály tanul, összesen 246 gyerek. Csökken a létszám, de nem csak a magyar iskolákban. 1-4. osztályban saját tankönyvük van, 5-8.-ban a román tankönyvek fordítását kötelező használni. A nyomdák – gazdasági okokból – nem szívesen nyomják a kis példányszámú tankönyveket. A törvény liberális: 200 fölvel iskolát, 5 gyerek esetén osztályt lehet nyitni, de egy tanítónak legalább 10 gyereket kell tanítani, tehát két osztályt össze kell vonni, ha kevés a gyerek. Öt évvel ezelőtt 330 tanuló volt, most 246 van. Mennyi lesz öt év múlva?

11.00

Felmegyünk a Magurára, Somlyó „szent hegyére”, megnézzük az Öregvár maradványait. Néhány faldarab és semmi más; de a kilátás gyönyörű.

15.00

Kádas Levente és *Leitl Róbert*, Budapesten élő fiatal emberek fotókiállítása. *Kádas Gyuri*, a Liceum nyugdíjas igazgatója büszkén mutatja be fiát, s később kiderül, hogy Leitl Róbert *Szőnyi József*nek, az RMDSZ volt helyi képviselőjének unokája. A vasárnapi ebédnél szemben ülünk Szőnyiékkel. A nagymama szomorúan meséli:

Vida Anna igazgató

A megnyitó

– Felneveltük a lányainkat, kenyeret kaptak a kezükbe. Akkor a nagyobbik bejelentette, hogy átköltöznék Budapestre. Sejtettem, hogy nem ez lesz az utolsó. Nemsokára a kisebbik is szólt, hogy utánamegy. Meg sem próbáltam lebeszélni őket. Felnőttek, ők keresik a boldogulásukat. Csak annyit mondtam neki: egy vedret már telesírtam, most majd telesírom a másikat is. Az unokámat itt már nem is ismerik. A fiam itt maradt, lelkes egy közeli faluban.

A kiállításon ott van *Fekete Szabó András* szenátor is. Szívesen válaszol kérdéseimre. Először a Báthory-vár rekonstrukciójáról beszél, majd az RMDSZ kormányzati szerepéről.

– Már egy pályázaton megnyertük az 5,2 millió eurót, de ké-